

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Panel dyskusyjny:

„Finansowanie rozwoju przedsiębiorczości branż kluczowych dla LSR”

Blok 1: Finansowanie turystyki i rekreacji

Czas trwania: 2 godziny

1. Omówienie dostępnych środków na rozwój turystyki i rekreacji dla przedsiębiorców w woj. łódzkim i świętokrzyskim
2. Dyskusja

Informacje do wykorzystania:

Przedsiębiorcza Polska Wschodnia – Turystyka

Instrument wsparcia dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających w branży turystycznej i okołoturystycznej w Polsce Wschodniej.

Wsparcie w formie pożyczek (*Pożyczka na rozwój Turystyki*) jest oferowane przez instytucje finansujące wybrane przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Pożyczka może zostać przeznaczona m.in. na inwestycje w obiekty noclegowe, gastronomiczne, infrastrukturę rekreacyjno-sportową i uzdrowską, tworzenie parków tematycznych czy produkcję i sprzedaż ekologicznej żywności, produktów regionalnych i tradycyjnych.

Budżet instrumentu pochodzi ze spłaconych pożyczek i gwarancji oferowanych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 (Działanie I.2 *Instrumenty inżynierii finansowej*).

O wsparcie mogą ubiegać się mikro-, mali i średni przedsiębiorcy (MŚP). Inwestycja, którą dzięki pożyczce zostanie przez nich zrealizowana musi znajdować się na terenie Polski Wschodniej, tj. w województwie: lubelskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim. W przypadku pożyczki na zakup środków transportu, przedsiębiorca musi zarówno prowadzić działalność gospodarczą jak i posiadać siedzibę w Polsce Wschodniej.

Działalność MŚP musi być zbieżna z poniżej wymienionymi charakterystycznymi, turystycznymi rodzajami działalności/branżami (wg grup/klas/podklas PKD):

- 55 Zakwaterowanie;

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

- 56 Działalność usługowa związana z żywnością;
- 50.1 Transport morski i przybrzeżny pasażerski;
- 50.3 Transport wodny śródlądowy pasażerski;
- 51.1 Transport lotniczy pasażerski;
- 52.23 Działalność usługowa wspomagająca transport lotniczy;
- 77.11 Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek;
- 77.21 Wypożyczenie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego;
- 79 Działalność związana z turystyką;
- 86 Opieka zdrowotna;
- 91 Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą;
- 93 Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna;
- 96.02 Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne;
- 96.04 Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej;
- 47 Handel detaliczny;
- 03.12 Rybołówstwo w wodach śródlądowych;
- 10.52 Produkcja lodów;
- 10.86 Produkcja artykułów spożywczych homogenizowanych i żywności dietetycznej;
- 16.29 Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania;
- 20.42 Produkcja wyrobów kosmetycznych i toaletowych;
- 32 Pozostała produkcja wyrobów;
- 74.10 Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania.

Poza rodzajami działalności wymienionymi powyżej, o wsparcie mogą również ubiegać się MŚP prowadzące działalność gospodarczą w innej branży pod warunkiem, że z przedstawionego wniosku o udzielenie wsparcia wynika, że planowana inwestycja dotyczy wspierania działalności turystycznej i okołoturystycznej i wpisuje się w typy inwestycji objętych wsparciem wskazane poniżej.

Wsparcie przyczyni się do: poszerzenia oferty produktów/ usług i/ lub wydłużenia sezonu turystycznego; wzrostu liczby utworzonych nowych miejsc pracy, zwiększenia zaangażowania środków prywatnych w finansowanie inwestycji w turystyce i branżach pokrewnych.

MŚP mogą uzyskać wsparcie na następujące rodzaje inwestycji:

- 1 Obiekty noclegowe;
- 2 Obiekty gastronomiczne;
- 3 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna;
- 4 Infrastruktura turystyki zdrowotnej;
- 5 Infrastruktura kultury i rozrywki;
- 6 Transport turystyczny;

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

- 7 Organizacja turystyki i pośrednictwo turystyczne;
- 8 Ekologiczne produkty;
- 9 Produkty regionalne i tradycyjne, wzornictwo przemysłowe;
- 10 Przywracanie tradycyjnych zawodów - rękodzieło i rzemiosło;
- 11 Inne inwestycje w branży okołoturystycznej polegające na poszerzeniu oferty, podniesieniu jakości usług świadczonych bezpośrednio dla turystów.

Jako element ww. inwestycji wsparciem może być objęte wykorzystywanie technik informacyjno-komunikacyjnych (TIK), np. w zakresie zapewnienia łatwego dostępu do informacji o usługach turystycznych - e-turystyka – stanowiących element inwestycji, o których mowa powyżej.

Wsparcie może być udzielane na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, w tym na:

- zakup gruntów, nieruchomości pod warunkiem przeznaczenia na cele inwestycyjne (bezpośrednio związane z, lub przystosowane do prowadzenia działalności gospodarczej);

Przedmiotem wsparcia nie może być wyłącznie zakup gruntu/ nieruchomości (maks. udział kosztów gruntu/nieruchomości w całości wsparcia może wynieść 90%). Pozostałe 10% wartości wsparcia będzie obejmowało również inne działania które wraz z gruntem/nieruchomością tworzą produkt/usługę.

- zakup pojazdów przeznaczonych do transportu drogowego pod następującymi warunkami:
  - zakup fabrycznie nowego lub używanego środka transportu (nie więcej niż 5 - letniego), tj.: samochodu z dopuszczalną masą całkowitą do 3,5 tony, przeznaczonego do przewozu ładunków lub osób, w związku z prowadzeniem działalności turystycznej;
  - wsparcie udzielane wyłącznie MŚP prowadzącemu działalność gospodarczą i posiadającemu siedzibę na terenie Polski Wschodniej.

Ponadto wsparcie można przeznaczyć na pokrycie wydatków:

- na bieżącą/ obrotową działalność;
- na promocję i reklamę,

związanych z zasadniczą częścią finansowanego przedsięwzięcia.

Pożyczka na rozwój turystyki:

- kwota pożyczki do 500 000,00 zł;
- pożyczka udzielana jest na okres:

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

- do 60 miesięcy,
- do 84 miesięcy – przy wsparciu powyżej 250 000 zł, gdy wydatki na roboty budowlane stanowią minimum 50% wartości pożyczki;
- karencja w spłacie pożyczki wynosi 6 miesięcy od dnia jej uruchomienia;
- oprocentowanie pożyczek korzystniejsze niż rynkowe, zgodne z zasadami udzielania pomocy de minimis;
- wymagany udział własny MŚP w realizowanym przedsięwzięciu;
- wysokość oraz terminy spłat rat pożyczki mogą uwzględniać sezonowy charakter działalności w branży turystycznej (tzn. różnić się miesięczną wysokością);
- jeden przedsiębiorca może otrzymać dwie pożyczki z transzy.

Dodatkowe preferencje (niższe oprocentowanie oraz brak wymaganego wkładu własnego) będą oferowane:

- obiektom posiadającym status Miejsca Przyjaznego Rowerzystom w ramach Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo;
- MŚP prowadzącym działalność nie dłużej niż 2 lata.

Program Operacyjny Polska Wschodnia. Działanie 1.3.1 Wdrażanie innowacji przez MŚP

Planowany termin ogłoszenia konkursu: marzec 2019

Maksymalne dofinansowanie: 7 000 000 zł

Całkowity koszt projektu musi zamknąć się w kwocie **od 1 000 000 zł do 50 milionów euro**

Wsparcie wyniesie maksymalnie **do 85%** w przypadku usług doradczych oraz **do 70%** na inwestycje, co oznacza, że Twój wkład to **co najmniej 15%** do kosztów usług doradczych projektu i **30%** kosztów inwestycji

Miejsce realizacji projektu: Polska Wschodnia

Zasięg terytorialny projektu: Polska

Wnioskodawcy mogą ubiegać się o dotację:

- mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa
- należące przynajmniej od 6 miesięcy do ponadregionalnego powiązania kooperacyjnego (min. 5 firm współpracujących ze sobą w pokrewnych branżach, z co najmniej dwóch województw, w tym jedna z Polski Wschodniej), które działa co najmniej rok

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

- w ostatnim roku obrotowym trwającym minimum 12 miesięcy zatrudniające co najmniej 5 pracowników,
- w trakcie 3 lat przed złożeniem wniosku osiągnęły przychody nie mniejsze niż 600 000 zł przynajmniej w jednym roku obrotowym.

Dotację można przeznaczyć na:

- nabycie albo wytworzenie środków trwałych - maszyn i urządzeń, linii produkcyjnej lub technologicznej
- zakup nieruchomości
- zakup robót i materiałów budowlanych
- zakup wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej
- zakup usług doradczych na rzecz przygotowania do wdrożenia
- sfinansowanie ustanowienia i utrzymania zabezpieczenia dla zaliczki

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego Działanie 2.3.2 Instrumenty finansowe dla MŚP

W ramach pożyczki inwestycyjnej będą finansowane Inwestycje realizowane na terenie województwa łódzkiego polegające na wsparciu przedsiębiorstw poprzez dostarczenie kapitału:

- załóżkowego i kapitału na rozruch,
- na rozszerzenie działalności,
- na wzmocnienie podstawowej działalności przedsiębiorstwa,
- na realizację nowych projektów, przechodzeniu przedsiębiorstw na nowe rynki lub na nowe rozwiązania.

Pożyczki z Funduszu Pożyczkowego- województwo łódzkie

Pożyczka na Modernizację Nieruchomości dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców, działającego w ramach Projektu JEREMIE.

W ramach Funduszu udzielane są pożyczki na:

- remont, renowację, modernizację lub odbudowę budynków lub obiektów oraz ich adaptację do funkcji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- prace konserwatorskie, restauratorskie lub inne roboty budowlane dopuszczalne w przypadku zabytków (odpowiednio – obiektów historycznych), w celu przystosowania

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

wymienionych obiektów do funkcji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,

- renowację całości lub części budynków obejmującą inwestycje w zakresie instalacji technicznych budynku, działania w zakresie oszczędności energetycznej, odnowienie głównych elementów konstrukcji budynku, którymi w szczególności są: dach, elewacja zewnętrzna, stolarka okienna lub drzwiowa, klatki schodowe, korytarze wewnętrzne lub zewnętrzne, wejścia, elementy konstrukcji zewnętrznej budynku, windy, w celu przystosowania budynku do funkcji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- zakup nieruchomości zabudowanej w celu wykonania prac, o których mowa w pkt. a, b, c powyżej, służących przystosowaniu budynku do celów prowadzenia własnej działalności gospodarczej, z zastrzeżeniem, że zakup nieruchomości może zostać sfinansowany z pożyczki do kwoty stanowiącej 50 % wartości pożyczki.

Pożyczka jest udzielana w kwotach od 100 tys. do 2 mln zł.

Oprocentowanie pożyczki wynosi 0,75 % w skali roku, przy okresie spłaty do 7 lat; przy okresie spłaty powyżej 7 lat oprocentowanie pożyczki wynosi od 2,25 % w skali roku (maksymalny okres spłaty pożyczki wynosi 10 lat).

Institucja udzielająca pożyczek: Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego.

***Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego.
Działanie 2.5 Wsparcie inwestycyjne sektora MŚP***

Planowany termin naboru: II kwartał 2019r

W ramach działania przewiduje się następujące rodzaje projektów:

1. Dofinansowanie inwestycji związanych z rozwojem przedsiębiorstwa, wprowadzeniem nowych produktów i/lub usług, a także unowocześnieniem wyposażenia związanego z działalnością gospodarczą, wprowadzeniem innowacji produktowych, technologicznych i/lub organizacyjnych.
2. Dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmiana w sposobie świadczenia usług za pośrednictwem zakupu zaawansowanych nowych technologii lub w wyniku wdrożenia wyników prac B+R.

Blok 2: Ochrona środowiska i wdrażanie rozwiązań proekologicznych

Czas trwania: 2 godziny

1. Podejmowanie działań proekologicznych w firmie
2. Omówienie możliwości pozyskania wsparcia dla przedsiębiorców w woj. łódzkim i świętokrzyskim

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

3. Dyskusja

W prowadzeniu każdego biznesu, poza aspektami ekonomicznymi i gospodarczymi, niezwykle ważny jest również kontekst ekologiczny. Odpowiedzialność ekologiczna dotyczy wszystkich przedsiębiorców. Jeszcze kilka lat temu niewiele mówiło się o ochronie środowiska naturalnego w ramach prowadzenia działalności gospodarczej.

Obecnie stanowi ona bardzo ważny aspekt wpływający na aktywność i organizację wielu firm. Do tej zmiany przyczynił się znaczny wzrost świadomości ekologicznej wśród przedsiębiorców, a także nowe przepisy w polskim prawie oraz normy narzucone przez Unię Europejską. Do efektywnego minimalizowania zagrożeń, takich jak: nagromadzenie odpadów, obecność smogu, zanieczyszczenie powietrza czy hałas, konieczne jest świadome włączanie się firm w ochronę środowiska. Jakie więc działania mogą podejmować przedsiębiorstwa?

Obowiązek prawny

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska jest obecnie obowiązującym aktem prawnym w Polsce. Ujęto w niej pewne aspekty ochrony środowiska i przyrody, wdrażając światowe i europejskie wytyczne. Stanowi ona także ustawę bazową dla wielu przepisów i ustaw szczegółowych, na przykład: ustawy o odpadach, ustawy o postępowaniu z substancjami zubożającymi, ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz wielu innych.

Znaczenie ochrony środowiska w firmach

Ochrona środowiska w firmie jest zarówno zagadnieniem prawnym, jak i ekonomicznym. Przestrzeganie obowiązujących przepisów krajowych i europejskich należy do obowiązków każdego przedsiębiorcy. Co więcej, ma również wpływ na finanse jego działalności. Postępowanie zgodnie z normami sprawia, że firma działa w sposób legalny, nie ponosząc ryzyka płacenia kar czy wstrzymania produkcji wskutek naruszeń. Efektywniejsze gospodarowanie zasobami prowadzi do obniżenia kosztów działalności. Często przyczynia się także do podniesienia opłacalności produkcji. Przestrzeganie zasad oraz wdrażanie rozwiązań proekologicznych pomaga w pozyskaniu krajowych i europejskich funduszy ekologicznych.

Ochrona środowiska już od wielu lat jest ważnym elementem rynkowym, jako że stanowi bardzo istotny czynnik wpływający na konkurencyjność marek na rynkach zagranicznych. Budowanie wizerunku nowoczesnej i proekologicznej firmy staje się zatem wyzwaniem i celem dla wielu przedsiębiorców.

Działania

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Świadome włączenie się firmy w ochronę środowiska musi rozpoczynać analiza specyfiki działalności i jej wpływu na otoczenie. Na podstawie takiej analizy możliwe jest wdrażanie indywidualnych rozwiązań w zakresie zarządzania ochroną środowiska. Takie działania są wyrazem odpowiedzialności społecznej i gotowości przedsiębiorstwa do kreowania świadomego społeczeństwa.

Jakie działania mogą podejmować zarówno mniejsze, jak i duże firmy? Po pierwsze mogą zapobiegać zanieczyszczeniu środowiska. Każdy przedsiębiorca powinien starać się zredukować ilość odpadów. Z kolei te generowane należy segregować i przekazywać do przedsiębiorstw recyklingowych. Inną praktyką proekologiczną jest korzystanie z materiałów i półproduktów ekologicznych do produkcji towarów oraz przy świadczeniu usług dla klientów.

Bardzo często spotkać się można ze stwierdzeniem, że ochrona środowiska dotyczy wyłącznie przedsiębiorstw produkcyjnych, które wytwarzają odpady bądź zanieczyszczają powietrze. Jest to jednak bardzo mylne stwierdzenie. O ochronę środowiska dbać można również w biurach. Ograniczanie wykorzystywania zasobów w codziennym funkcjonowaniu firmy rozpoczyna się od drobnych działań. W dłuższym czasie stają się one wypracowaną rutyną i kulturą, przyczyniającą się do minimalizowania negatywnego wpływu przedsiębiorstwa na środowisko. Ponadto optymalizacja zużycia energii oraz wody niesie ze sobą nie tylko pożytek ekologiczny, ale także obniża koszty w firmie. Ekologiczne biuro to takie, które korzysta z materiałów uznawanych za przyjazne dla środowiska. Powinny one posiadać odpowiednie certyfikaty i oznaczenia. Firmy mogą obligować dostawców sprzętów biurowych do odbierania i utylizacji zgodnej z prawem np. zużytych tonerów i opakowań - to również działanie proekologiczne.

Każdy właściciel firmy powinien podjąć starania w celu zminimalizowania negatywnych wpływów działalności na środowisko naturalne. Polityka proekologiczna w przedsiębiorstwach - nie tylko tych największych - to przede wszystkim promocja swojego wsparcia i troski o środowisko naturalne, a więc dobro wspólne wszystkich ludzi. Troska ta, poza efektem praktycznym, kształtuje dodatkowo pozytywny wizerunek firmy.

Rozwój gospodarki światowej w sposób jak najmniej inwazyjnej ingerencji w środowisko to współcześnie jedno z największych wyzwań rządzących państwami. Rozwój organizacji, które harmonijnie będą współdziałały w 3 obszarach: społecznym, przyrodniczym i gospodarczym to główne wyznaczniki Społecznej Odpowiedzialności Biznesu, idei która pojawiła się głównie w konsekwencji presji, jaką wywierały na firmach organizacje pozarządowe, broniące praw człowieka oraz kwestii środowiskowych. Idea ta, która narodziła się u schyłku XIX w. spotkała się z pozytywnymi skutkami oddziaływania oraz niebywałym zainteresowaniem wśród klientów, co sprawiło, że zarządzający przedsiębiorstwami świadomie i na stałe rozpoczęli wprowadzanie strategii CSR do polityki firm.

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl

KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wydarzenia, które przybierają zielony charakter na każdym etapie przygotowań i realizacji zapewniają działania przyjazne dla środowiska naturalnego. Dzieje się tak głównie poprzez zwiększoną uwagę na m.in. takie elementy, jak.: oszczędność energii, wody i wykorzystywanych materiałów podczas realizacji usług/ eventów/w toku produkcji. Nie bez znaczenia jest również fakt, że wydarzenia te są swego rodzaju narzędziem, które przyczynia się do zmniejszenia negatywnego wpływu działalności firmy na środowisko naturalne. Oprócz specjalnych wytycznych w organizacji danych wydarzeń, niezbędna jest również eko infrastruktura, czyli obiekty które posiadają wszelkie eko innowacje oraz działają zgodnie z zasadami społecznej odpowiedzialności biznesu.

Duża konkurencja, jaka panuje na rynku m.in. usług, dostaw itp. prowadzi do rozwoju innowacyjności, ciągłej poprawy świadczonych usług, ale również do rozwoju nowych przestrzeni, w tym konferencyjno-eventowych, czy rekreacyjnych oraz kształtowania się coraz to nowszej oferty dodatkowej. Tak na przykład w branży turystycznej zarządzający obiektami świadomi rozwoju przemysłu spotkań oraz wzrostu turystów biznesowych w danych regionach, jak również ilości organizowanych wydarzeń, dostosowują przestrzenie obiektów do różnych możliwości, tworząc obiekty wielofunkcyjne i unikalne. Rosnące obiekty i miejsca spotkań starają się przyciągnąć organizatorów wydarzeń, dostosowując swoje usługi do zapotrzebowania branży. Każde tego typu działania prowadzą do rozwoju tej ważnej części gospodarki turystycznej, jaką jest przemysł spotkań. Zmiany rynkowe, popytu oraz różnorodności klientów są stale obecne w każdej branży. Nie dostosowywanie się do nowych trendów i wolna reakcja na zmiany mogą doprowadzić do utraty przewagi konkurencyjnej na rynku. Działania wokół produktu turystyki nie mogą być oparte na jednorodnym produkcie, lecz muszą uwzględniać najnowsze trendy, nowe technologie i ciągle zmieniające się wymagania w zakresie podaży usług turystycznych i biznesowych. Jednym z wiodących trendów w rozwoju współczesnych obiektów i miejsc spotkań jest powstawanie eko obiektów. Wzrost zainteresowania ekologią oraz wzmożone działania prowadzące do przenikania natury do wnętrza obiektów i miejsc spotkań można zaobserwować wśród nowo powstających lokacji. Wynika to z wielu korzyści, jakie tego typu rozwiązania o charakterze proekologicznym mogą przynieść obiektom hotelarskim. Wymienić możemy tu m.in.:

- wizerunek firmy przyjaznej dla środowiska,
- obniżenie kosztów przedsiębiorstwa dzięki zastosowaniu bardziej racjonalnej gospodarki surowcami, tj. energia, woda i odpady,
- znaczny wzrost konkurencyjności dzięki wprowadzeniu nowości technologicznych,
- wzrost świadomości ekologicznej wśród klientów i pracowników przedsiębiorstwa

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wprowadzenie rozwiązań ekologicznych służy nie tylko odróżnieniu się od biznesowych konkurentów czy budowy nowego produktu turystycznego, ale również ma znaczący wpływ na obniżenie kosztów przedsiębiorstwa oraz ochronę środowiska. Redukcja wydatków to najczęściej wskazywany motyw stosowania polityki proekologicznej w firmach. Wskazać należy tu: oszczędność energii, oszczędność w trakcie prania i zmywania, docieplenie obiektu, monitorowanie zużycia wody, dopasowanie źródeł światła do charakteru pomieszczenia, czy wykorzystanie wody deszczowej dla celów gospodarczych. Mówiąc o rozwiązaniach proekologicznych, głównie skupiamy się na wszelkiego rodzaju rozwiązaniach technologicznych czy działaniach mających na celu zredukowanie negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Wyodrębnić tu możemy 4 główne obszary, które szczególnie wymagają ograniczeń. Są to:

- gospodarka wodna,
- energia elektryczna,
- gospodarka odpadami,
- gospodarka produktami.

W każdym z tych obszarów można wprowadzić szereg eko innowacji. Zaliczyć możemy tu chociażby takie rozwiązania, jak: montaż sprzętów ograniczających zużycie wody, instalowanie fotoelektrycznych baterii w toaletach, montowanie zbiorników na deszczówkę, budowa przyobektowych oczyszczalni ścieków, stosowanie energooszczędnych żarówek i oświetlenia typu diody LED, wyłączanie światła w powierzchniach obecnie nieużywanych, montowanie regulatorów natężenia światła czy stosowanie kart magnetycznych uruchamiających światło i urządzenia elektroniczne w pomieszczeniach. Istotne w zarządzaniu obiektem ekologicznym jest również odpowiednie gospodarowanie odpadami. W tym przypadku eko innowacyjne zapewne będzie stosowanie 3 zasad: redukcji, czyli zapobiegania powstawania odpadów, powtórnego użycia, czyli, ponownego skorzystania z produktu oraz recyklingu, czyli przekształcenia jednego produktu w drugi. Aby firma mogła współdziałać w prawidłowy sposób ze środowiskiem naturalnym, należy wziąć pod uwagę zasady zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu firmą. Stosujący taką politykę obiekt, który nie szkodzi lokalnemu, regionalnemu czy globalnemu ekosystemowi pozwala jednocześnie na obniżenie własnych kosztów.

I tak przykładowo: założenia zrównoważonego rozwoju turystyki Unii Europejskiej wskazują na potrzebę rozwoju eko obiektów poprzez:

- a) pokazanie pozytywnych przykładów dbania turystyki o środowisko,

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

- b) podnoszenie atrakcyjności regionu wśród turystów i podróżnych,
- c) obniżania kosztów funkcjonowania obiektów,
- d) wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań zarządzania obiektem noclegowym.

Aspekty ekologiczne nawiązują do następujących świadczeń obiektów turystycznych :

- zmiana pościeli i ręczników na żądanie gości w pokojach noclegowych,
- używanie przez hotel/agroturystykę/restaurację detergentów łagodnych dla środowiska,
- możliwość segregacji śmieci przez gości,
- stosowanie energooszczędnego oświetlenia,
- oszczędzanie wody poprzez zainstalowanie na bateriach mieszaczy wody z powietrzem oraz modernizacja systemu uzdatniania wody.

Na bycie ekologicznym obiektem nigdy nie jest za późno. Czasem wystarczy zmodyfikować niektóre działania, aby zbliżyć się do bycia eco. Zaliczyć można tu m.in. następujące rozwiązania, jak: stosowanie w gastronomii produktów spożywczych pochodzących z lokalnych upraw, w SPA czy gabinetach odnowy używanie kosmetyków pozbawionych chemii i opierających się na certyfikowanych, naturalnych składnikach czy wreszcie stosowanie tak podstawowego elementu eco działalności, jaką jest segregacja śmieci. Jednak aby o obiekcie w pełni można było mówić w kategorii eco, najwięcej modyfikacji unowocześnień i jednocześnie oszczędności należy wprowadzać na etapie jego budowy lub remontu. Energooszczędna konstrukcja, systemy ujmowania wody deszczowej czy kolektory słoneczne to główne elementy eko obiektu na poziomie architektonicznym. Obserwując rynek eco hoteli można zaobserwować, że dominują na nim luksusowe ośrodki, w których oszczędność energii nie wyklucza nowoczesnych technologii ani jakichkolwiek innych udogodnień. Kolejnym bardzo istotnym wyznacznikiem zielonego obiektu jest odpowiedni personel. Kierując się zasadami Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR) powinny to być osoby ze społeczności lokalnej, a ponadto świadome ekologii, które wprowadzają proekologiczne praktyki również w swoje codzienne życie. Ekologiczna kuchnia, stosowanie produktów regionalnych oraz sezonowych to również działania, jakie wprowadzają obiekty chcące być uznawane za Eko.

Wdrażane rozwiązania wymagają jednak nakładów, które można dofinansować ze środków zewnętrznych:

Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce.

Część 1) Sokół – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Grantodawca: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych służących ograniczeniu oddziaływania zakładów/installacji/urzędzeń na środowisko oraz wykorzystaniu lub produkcji technologii, wpisujących się w jeden z obszarów Krajowych Inteligentnych Specjalizacji: 3, 4, 5, 6, 7, 8, lub 9 t.j.:

3: Biotechnologiczne i chemiczne procesy, bioprodukty i produkty chemii specjalistycznej oraz inżynierii środowiska

nr 4: Wysokosprawne, niskoemisyjne i zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii

nr 5: Inteligentne i energooszczędne budownictwo

nr 6: Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku

nr 7. Nowoczesne technologie pozyskiwania, przetwórstwa i wykorzystania surowców naturalnych oraz wytwarzanie ich substytutów

nr 8: Minimalizacja wytwarzania odpadów, w tym niezdatnych do przetworzenia oraz wykorzystanie materiałowe i energetyczne odpadów (recykling i inne metody odzysku)

nr 9: Innowacyjne rozwiązania i technologie w gospodarce wodno-ściekowej

Dofinansowanie w formie dotacji: maksymalny poziom dofinansowania w przypadku:

- mikro i małych przedsiębiorstw – do 80% kosztów kwalifikowanych;
- średnich przedsiębiorstw – do 70% kosztów kwalifikowanych;
- dużych przedsiębiorstw – do 60% kosztów kwalifikowanych;

Dofinansowanie w formie pożyczki: maksymalny poziom dofinansowania :

- do 85% kosztów kwalifikowanych,
- kwota pożyczki:
  - od 0,5 mln zł do 150 mln zł (dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw)
  - od 0,5 mln zł do 300 mln zł (dla dużych przedsiębiorstw)
- okres finansowania: do 15 lat
- częściowe umorzenie pożyczki na warunkach określonych w „Zasadach dofinansowania ze środków NFOŚiGW”
- oprocentowanie pożyczki:
  - na warunkach rynkowych (pożyczka nie stanowi pomocy publicznej): oprocentowanie na poziomie stopy referencyjnej ustalonej zgodnie z komunikatem KE w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych *lub* na warunkach preferencyjnych: WIBOR 3M+ 50 p.b., nie mniej niż 2% w skali roku.

Dofinansowanie w formie pożyczki i dotacji: Dofinansowanie w formie pożyczki jest udzielane jako uzupełnienie do 100% kosztów kwalifikowanych, po uwzględnieniu kwoty dotacji (w przypadku projektów **project finance** Wnioskodawca jest zobowiązany do pokrycia 15% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia ze środków własnych wniesionych w postaci udziału kapitału zakładowego pokrytego

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

wkładem pieniężnym. W przypadku tych projektów poziom dofinansowania pożyczką i dotacją nie może przekraczać 85% kosztów kwalifikowanych);

Szczegóły: www.nfosigw.gov.pl

Edukacja Ekologiczna

Grantodawca: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Nabór tematyczny: budowa, rozbudowa, adaptacja, remont, wyposażenie i doposażenie obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej.

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym – dla wniosków o dofinansowanie w formie pożyczki.

Szczegóły: www.nfosigw.gov.pl

Program dotacyjny ZUS

ZUS corocznie ogłasza konkurs dla przedsiębiorców na dofinansowanie projektów poprawiających warunki pracy. Kwoty dofinansowania sięgają od 10 tys. zł do 500 tys. zł. Program adresowany jest do wszystkich firm, a poziom dofinansowania został zróżnicowany ze względu na rodzaj przedsiębiorstwa. Celem konkursu jest wybór projektów, które dotyczyć będą poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, zmniejszenia zagrożenia wypadkami przy pracy lub chorobami zawodowymi oraz zredukowania niekorzystnego oddziaływania czynników ryzyka. ZUS finansuje projekty o charakterze doradczym, inwestycyjnym i doradczo-inwestycyjnym. Dofinansowaniu podlegają działania, które mieszczą się w następujących obszarach technicznych: bezpieczeństwo instalacji technicznych, maszyn, urządzeń i miejsc pracy; urządzenia chroniące przed hałasem i drganiami mechanicznymi oraz promieniowaniem elektromagnetycznym; oświetlenie miejsc i stanowisk pracy oraz ochrona przed promieniowaniem optycznym; ochrona przed energią elektryczną i elektrycznością statyczną; urządzenia oczyszczające i uzdatniające powietrze, urządzenia mechanicznej wentylacji powietrza; sprzęt i urządzenia służące poprawie bezpieczeństwa pracy na wysokości, w zagłębieniach i innych strefach pracy; sprzęt i urządzenia służące ograniczeniu obciążenia układu mięśniowo- szkieletowego; sprzęt i urządzenia służące poprawie bezpieczeństwa pracy w przypadku narażenia na czynniki chemiczne i szkodliwe czynniki biologiczne; środki ochrony indywidualnej.

Poziom dofinansowania jest zróżnicowany ze względu na rodzaj przedsiębiorstwa. To, w jakiej wysokości przedsiębiorca otrzyma wsparcie z ZUS zależy od wartości zgłoszonego projektu oraz liczby osób, za które opłacane są składki na ubezpieczenia społeczne. Mikroprzedsiębiorstwa, zgłaszające do ubezpieczeń społecznych od 1 do 9 osób, mogą uzyskać dofinansowanie nawet do 90 proc. szacowanej wartości.

Małe firmy, zatrudniające od 10 do 49 osób, mogą liczyć na 80 proc. dofinansowania do szacowanej wartości projektu, średnie - opłacają składki na ubezpieczenia społeczne do 249 osób – dla nich dofinansowanie sięga 60 proc. Duże zakłady pracy, które w swoich szeregach

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl

KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

mają 250 ubezpieczonych - 20 proc. szacowanej wartości projektu.

Blok 3: Wsparcie finansowe na tworzenie miejsc pracy – rozwój działalności

Czas trwania: 3 godziny

1. Omówienie możliwości pozyskania wsparcia dla przedsiębiorców w woj. łódzkim i świętokrzyskim
2. Dyskusja
  1. Doposażenie stanowiska pracy,
  2. Dofinansowanie wynagrodzeń dla osoby niepełnosprawnej,
  3. Bony na innowacje dla MŚP,
  4. Granty na podbój rynków zagranicznych,
  5. Gwarancja de minimis,
  6. Lokalne Grupy Działania,
  7. Fundusze Venture Capital,
  8. Poręczenia JEREMIE,
  9. Kredyty i pożyczki bankowe.

Dofinansowanie z państwa czy od prywatnego inwestora?

Dofinansowanie dla firm można podzielić na dwa źródła: państwowe i prywatne. Pieniądze na dofinansowanie z państwa (w tym z Unii) biorą się z podatków ludzi mieszkających w Europie. Prywatne dofinansowanie jest zupełną odwrotnością państwowego. Polega na dobrowolnym zainwestowaniu własnego kapitału przez inwestorów, którzy widzą w danym projekcie potencjał rozwojowy.

Dofinansowanie dla firm z Powiatowego Urzędu Pracy

Dla przedsiębiorstw już istniejących urzędy mają w swojej ofercie dwa programy.

Doposażenie lub stworzenie stanowiska pracy

W trakcie rozwijania firmy może się okazać, że warto byłoby rozszerzyć działalność i zaoferować nowe produkty. Przykładowo, prowadząc restaurację z domowymi obiadami można zacząć serwować pizzę z dowozem do domu. W tym celu potrzebujesz nie tylko nowego pracownika, ale także pieca, blatu i innych sprzętów. **Z pomocą przychodzi Urząd Pracy, który oferuje środki na stworzenie stanowiska pracy (zakup urządzeń itp.) dla nowego pracownika.** Wymagany okres zatrudnienia oraz utrzymania utworzonych stanowisk pracy wynosi co najmniej 2 lata. Maksymalna kwota o jaką możesz się starać na wyposażenie 1 stanowiska pracy nie może przekroczyć 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia. Aby otrzymać refundację, należy złożyć odpowiedni wniosek w powiatowym urzędzie pracy. Właściwy to ten, w jakim mieście firma ma siedzibę lub w jakim będzie pracował bezrobotny.

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wniosek o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy musi zostać złożony zanim firma zatrudni osobę bezrobotną. Harmonogram wygląda następująco:

- złożenie wniosku w PUP,
- podpisanie umowy z urzędem,
- dokonanie zakupów związanych z wyposażeniem stanowiska pracy,
- zatrudnienie bezrobotnego skierowanego z urzędu.

Staż z Urzędu Pracy

W tym przypadku firma nie dostanie z Urzędu pieniędzy lecz jedynie pracownika. To, jakie zadania zleci mu firma zależy od niej samej. Za pracę stażysty w firmie zapłaci mu Urząd. Staż odbywa się z reguły od 3 do 9 miesięcy, w zależności jak firma wpisze we wniosek i na ile zgodzi się Powiatowy Urząd Pracy. Aby starać się o następnego stażystę, należy zwiększyć zatrudnienie w firmie o jednego pracownika. Zatrudnioną osobą nie musi być ów stażysta.

Dofinansowanie dla firm z PFRON

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych to organ powołany przez państwo w celu gromadzenia i redystrybucji pieniędzy, które wpłacane są przez pracodawców niezatrudniających osób niepełnosprawnych. PFRON wydaje pieniądze na aktywizację zawodową oraz "rehabilitację społeczną" osób niepełnosprawnych.

Wyposażenie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej

Tak jak w przypadku Urzędów Pracy, tak i z PFRON-u firma może wnioskować o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy. O pieniądze może ubiegać się pracodawca, który:

- prowadzi działalność przez co najmniej 12 miesięcy,
- nie znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- nie zmniejszył stanu w zakładzie pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy,
- nie zalega z wypłacaniem w terminie wynagrodzeń pracownikom oraz z opłacaniem składek wobec ZUS, US i innych danin publicznych.

Dofinansowanie dla firm z PFRON na rzecz pokrycia kosztów wyposażenia 1 stanowiska pracy może wynosić maksymalnie 15-krotność przeciętnego wynagrodzenia. Niepełnosprawny bezrobotny musi być zatrudniony przez co najmniej 3 lata.

Dofinansowanie wynagrodzeń dla osoby niepełnosprawnej

PFRON finansuje nie tylko wyposażenie stanowiska pracy, ale również samo wynagrodzenie pracownika z niepełnosprawnością. Dofinansowanie dla firm jest uzależnione od stopnia

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

niepełnosprawności pracownika oraz od wymiaru czasu pracy. Miesięcznie możesz otrzymywać:

- **1800 zł** – na wypłatę dla pracownika o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- **1125 zł** – na wypłatę dla pracownika o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- **450 zł** – na wypłatę dla pracownika z lekkim stopniem niepełnosprawności,
- powyższe kwoty dofinansowania zwiększa się o **600 zł** w przypadku osób niepełnosprawnych w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe, epilepsję lub niewidomych w stopniu znacznym i umiarkowanym.

Kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć 75% poniesionych kosztów płacy. Wniosek o dofinansowanie wypłaty dla pracownika niepełnosprawnego firma może złożyć po wypłacie wynagrodzenia dla tego pracownika (czyli z chwilą, gdy pracownik otrzymał pieniądze).

Dofinansowanie z PARP

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości to kolejny pośrednik, który udziela wsparcia z funduszy Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa. W latach 2014 – 2020 PARP jest odpowiedzialny za realizację działań w ramach trzech programów operacyjnych, które posiadają swoje poddziałania.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój to program przewidziany do realizacji w latach 2014-2020. **W tym programie pieniądze są przyznawane na przedsięwzięcia zwiększające innowacyjność gospodarki i współpracę pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki.** Oto poddziałania, na które jest przyznawane dofinansowanie dla firm:

- **Granty na dizajn** – pieniądze dla firm dizajnerskich, które pomogą producentom mebli stworzyć własny wzór mebla. Każda firma, która dostanie dofinansowanie wybierze 10 przedsiębiorstw z branży meblarskiej i zapewni im wsparcie dizajnerów. Maksymalna wartość grantu dla jednej firmy wyniesie **2.500.000 zł**. Łącznie budżet oszacowano na 10 mln zł, co pozwoli na udzielenie wsparcia co najmniej 4 firmom.
- **Proinnowacyjne usługi dla MŚP** – firma może otrzymać wsparcie we wdrażaniu nowego produktu lub ulepszanego istniejącego. Pieniądze można także przeznaczyć na usprawnienie procesu produkcji. Dofinansowanie dla firm z tego poddziałania może wynieść do **700.000 zł** na inwestycje i **350.000 zł** na usługi.
- **Bony na innowacje dla MŚP** – pieniądze na stworzenie przez naukowców szczegółów innowacyjnego projektu. W skrócie – firma ma pomysł, naukowcy mają go

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

dopracować. Firma dostanie pieniądze na opłacenie naukowców, do **340.000 zł** dofinansowania.

- **Umiędzynarodowienie krajowych klastrów kluczowych** – firma może tutaj dostać nawet **6.000.000 zł** na zdobycie nowych rynków zbytu, czyli w praktyce na udział w konferencjach, targach i misjach zagranicznych. Program jest adresowany wyłącznie do tzw. “koordynatorów klastrów”. Jeden klastrowy musi się składać z minimum 10 firm.
- **Ochrona własności przemysłowej** – dotacja na opłacenie rzeczownika patentowego i urzędników. Jeśli firma chce opatentować innowacyjny produkt, który firma wprowadza na rynek, może liczyć na dofinansowanie do **500.000 zł**.
- **4 stock** – dofinansowanie dla firm, które chcą wejść na giełdę ale nie mają pieniędzy na dokumentację. Do **800.000 zł** (dofinansowanie do 50%) na pomoc przy wejściu na GPW, New Connect, rynek obligacji Catalyst i zagraniczne rynki regulowane.
- **Go to brand** – w skrócie są to pieniądze na reklamę firmy. Nawet **850.000 zł** na udział w targach, wystawach, misjach gospodarczych lub konferencjach zagranicznych. Z tych pieniędzy firma sfinansuje też koszty konsultanta, który doradzi jak wypromować firmę za granicą.
- **Badania na rynek** – dofinansowaniem zostały objęte projekty, które polegają na wdrożeniu wyników prac B+R, których efektem musi być wprowadzenie na rynek nowych bądź znacząco ulepszonych produktów lub usług. Przedmiotem projektu mogą być też eksperymentalne prace rozwojowe oraz doradztwo. Wartość dofinansowania to maksymalnie **20.000.000 zł**.
- **Scale UP** – program akceleracyjny skierowany do firm z różnych branż. Polega on na doradztwie przy tworzeniu produktów oraz współpracy w tym zakresie z dużymi korporacjami oraz spółkami skarbu państwa.
- **Fundusz Pożyczkowy Innowacji** – od **200.000 zł** do **2.000.000 zł** dla firm, które nie są notowane na giełdzie. Fundusz Pożyczkowy wymaga zaangażowania kapitału prywatnego przez Anioła Biznesu lub Fundusz venture capital. Inwestor musi dokapitalizować pożyczkobiorcę co najmniej taką samą kwotą jak wnioskowana pożyczka.

Punkty konsultacyjne oraz aktualne terminy składania wniosków można znaleźć na stronie: www.poir.parp.gov.pl

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

W ramach tego programu PARP organizuje konkursy dla firm, które będą szkoliły przedsiębiorców. Zakres szkoleń określają poddziałania.

Aktualny harmonogram z naborem wniosków i warunkami konkursów można znaleźć na stronie www.power.parp.gov.pl

Pomoc DE MINIMIS

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Pomoc de minimis jest wparciem Skarbu Państwa, udzielana w postaci zabezpieczenia kredytów dla przedsiębiorców. Dzięki gwarancji de minimis firma może szybciej i taniej otrzymać kredyt lub linię kredytową w bankach komercyjnych. Pomoc de minimis to forma zabezpieczenia kredytu, gdybyś nie spłacił kredytu w terminie określonym w umowie. Dzięki temu bank udzielający kredytu ma pewność, że zaciągnięte zobowiązanie zostanie spłacone.

Warunki udzielenia pomocy de minimis:

- jest na maksymalnie 27 miesięcy,
- do 60% udzielonego kredytu obrotowego i nie może przekroczyć 3,5 mln złotych,
- nie odnosi się do odsetek oraz kosztów udzielenia kredytu (np. prowizji czy opłaty za konto firmowe),
- musi być zabezpieczona wekslem własnym in blanco wystawionym przez przedsiębiorcę .

Pomoc de minimis ma swoje ramy. W ciągu trzech lat firma nie może przekroczyć bariery 200.000 euro pomocy od państwa. Jeśli korzystała w trakcie tych trzech lat z dotacji, ulg lub zwolnień podatkowych przyznawanych jako ten rodzaj wsparcia, powinna sprawdzić, czy nie przekroczyła wspomnianego pułapu.

Kredyt, pożyczka lub poręczenie JEREMIE

Inicjatywa JEREMIE (ang. Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises) to program Unii Europejskiej, mający za zadanie ułatwić bankom dofinansowanie dla firm. Przeznaczony dla firm które chcą wziąć kredyt, a nie ma im kto poręczyć. JEREMIE poprzez partnerskie banki, oferuje niskoprocentowane pożyczki i kredyty a także wspomniane poręczenia. Program działa od 2007 roku i obejmuje swoim zasięgiem województwa: dolnośląskie, łódzkie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie i mazowieckie.

Z Inicjatywy JEREMIE może skorzystać przedsiębiorca:

- zatrudniający poniżej 250 pracowników,
- mający obrót roczny w wysokości do 50 mln € lub bilans roczny do 43 mln €,
- posiadający siedzibę lub oddział i prowadzący działalność gospodarczą w jednym ze wskazanych województw,
- nieposiadający wystarczających środków finansowych na realizację projektu,
- nieposiadający historii kredytowej,
- nieposiadający zabezpieczeń o wystarczającej wartości.

Więcej informacji należy szukać na stronie www.jeremie.com.pl, wchodząc w odpowiednie województwo.

STOWARZYSZENIE „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA – U ŹRÓDEŁ”

ul. Piotrkowska 30; Modliszewice, 26-200 Końskie; tel/fax 41-375-95-33, www.uzrodel.pl
KRS 0000301138; REGON 260219814; NIP 658-193-02-11

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Dofinansowanie LGD – Lokalne Grupy Działania

Firmy mogą ubiegać się o środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (jeden z programów UE).

Program COSME

Unia Europejska przekazała także pieniądze bankom i instytucjom finansowym. **Dzięki programowi COSME, przedsiębiorcy mogą starać się o pożyczki, kredyty i leasing na preferencyjnych warunkach.** Tego typu oferta jest dostępna w 10 bankach. Wystarczy poprosić o kredyty z tzw. gwarancją **PLG-COSME** lub **EaSI**.

Oferta preferencyjnego finansowania jest dostępna dla osób rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorstw ze wszystkich branż, oraz dużych firm.

Dofinansowanie dla firm z programu COSME może być wykorzystane na inwestycje oraz kapitał obrotowy. **Korzyści, jakie daje program COSME to:**

- brak lub niższe wymagane zabezpieczenia,
- brak lub niższy wymagany wkład własny,
- dostęp do finansowania dla firm bez historii kredytowej,
- wyższa kwota, wydłużony okres finansowania,
- obniżenie marży,
- brak statusu i obciążeń pomocy publicznej,
- finansowanie ze wsparciem UE dostępne bez wniosków unijnych, terminów i kolejek.

Dofinansowanie dla firm z UE w ramach RPO

Programy unijne dzielą się w uproszczeniu na krajowe i regionalne. RPO to Regionalne Programy Operacyjne utworzone przez centralnych planistów. Regionalny Program Operacyjny działa w każdym z 16 województw. Dofinansowania dla firm obejmują kilka działań, które możesz wziąć pod uwagę przy staraniu się o granty. Niektóre z tych działań powielają się z tymi opisanymi w punkcie "Dofinansowanie z PARP". Różnica polega na tym, że tamte są ogólnopolskie a te regionalne. Dofinansowanie można uzyskać na:

Dofinansowanie na programy badawcze

W ramach programu regionalnego w każdym województwie firma **może uzyskać dofinansowanie na prowadzenie prac badawczych i rozwojowych, infrastrukturę do badań i wdrażanie innowacji.**

Środki na informatyzację

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Dofinansowanie możesz uzyskać na portal e-usługowy, rozwinięcie handlu elektronicznego czy opracowanie rozwiązań B2B (business-to-business). Środki unijne firma może przeznaczyć na wprowadzenie elektronicznych systemów dotyczących zarządzania firmą, czy budowania relacji z klientami.

Pieniądze na rozwiązania ekologiczne

Fundusze można przeznaczyć na termomodernizację budynków firmy, wprowadzanie energooszczędnych technologii, czy przebudowę linii produkcyjnej. Montaż paneli słonecznych, modernizacja ogrzewania i wentylacji także wpisują się w to działanie. Firma może starać się o dofinansowanie utworzenia elektrowni słonecznych, geotermalnych, jak i wykorzystujących biomasę.

Granty na podbój rynków zagranicznych

Planując wyjść z ofertą poza Polskę i podbić rynki zagraniczne potrzebne są środki pieniężne. **Na taki właśnie cel możesz starać się o pieniądze z tego programu. Poczynając od dostosowania produktu po reklamę firmy po udział w targach międzynarodowych.** Regionalne Programy Operacyjne organizują konkursy w tym zakresie. Często polskie firmy mogą się rozwinąć dopiero po zaoferowaniu produktu konsumentom w innych krajach.

Dofinansowanie na rozwój działalności

Starając się o środki z UE musisz wiedzieć, że podstawą ich przyznania będzie innowacyjność działania. Chcąc rozwinąć działalność swojej firmy i pozyskać środki na zakup dodatkowych sprzętów, infrastruktury, to konieczne jest dobre uzasadnienie. Dobre uzasadnienie oznacza takie opisanie inwestycji, aby była jak najbardziej innowacyjna. Nie chodzi o odkrywanie Ameryki. Wystarczy zaoferować produkt, który podniesie poziom życia ludności i będzie wyróżniający się na rynku.

Bony edukacyjnej na szkolenie pracowników

Dofinansowanie dla firm nie musi przybierać jedynie formy pieniężnej. UE wprowadziła tzw. bony edukacyjne, za które można zakupić swoim pracownikom szkolenie. Polega to na wskazaniu pola, w którym Twoi pracownicy powinni zostać przeszkoleni, a placówki szkoleniowe powinny się do niej dostosować. Baza firm szkoleniowych i proponowane przez nie kursy można znaleźć na stronie www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Aktualne konkursy dla firm na wszystkie wyżej wymienione działania znaleźć można na Portalu Funduszy Europejskich, w Wojewódzkich Urzędach Pracy oraz w Urzędzie Marszałkowskim.

Fundusze Venture Capital i Private Equity

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Venture Capital (VC) to wolne środki pieniężne prywatnych inwestorów, które zostały przekazane na dofinansowanie dla firm. Granty są rozdzielane przez fundusze. Możliwości finansowe funduszy typu Venture Capital są większe niż pojedynczych Aniołów Biznesu. Fundusze z założenia nie zmirzają do wykupu przedsiębiorstwa, lecz obejmują zazwyczaj do 50% udziałów.

Fundusz Venture Capital jest więc niczym innym, jak inwestowaniem w innowacyjne firmy znajdujące się w początkowej fazie wzrostu w zamian za udziały. Czas inwestycji szacuje się zwykle na 3-7 lat a pod uwagę brane są przedsiębiorstwa, które rokują dużą stopę zwrotu. Zaletą Venture Capital oprócz wiadomego wsparcia finansowego jest również wsparcie mentorów. Inwestorzy, którzy wejdą w Twój biznes mają ogromne doświadczenie w budowaniu firm. Będąc w zarządzie na pewno podzielą się swoimi uwagami i wesprą w podejmowaniu decyzji i wydawaniu pieniędzy.

Zdarza się, że Fundusze otrzymują również pieniądze od państwa. To powoduje, że mogą inwestować w projekty ryzykowne. Aniołowie biznesu wkładając swój kapitał starają się dobrać firmy ostrożniej. Pieniądze nie są Ci pożyczane, lecz jest to autentyczny wkład inwestorów, są to więc pieniądze własne firmy. Nie musisz ich oddawać ani płacić odsetek. Gdy biznes nie wyjdzie, to nikt nie pociągnie Cię do odpowiedzialności finansowej. Niewątpliwą wadą jest utrata wszechwładzy w firmie. Od momentu wejścia do przedsiębiorstwa innego udziałowca musisz się liczyć z jego zdaniem.

Aby pozyskać środki z Venture Capital konieczne jest napisanie biznesplanu, a niekiedy zlecenie badania "due dilligance", które jest bardzo kosztowne. Ta druga opcja jest jednak wymaga wyłącznie przy dużych firmach. Starając się o pieniądze z VC warto pokazać, że posiadamy już klientów na nasze produkty, a zwiększenie kapitału znacznie poprawi wyniki finansowe. Fundusze VC możesz znaleźć na stronie Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych: www.psik.org.pl/pl/czlonkostwo/fundusze

Aniołowie biznesu

Przedsiębiorcy, którzy odnieśli sukces w biznesie i posiadają wolny kapitał, są skłonni wesprzeć finansowo perspektywiczną firmę. Takich ludzi jest w Polsce coraz więcej. Odbywa się to na zasadzie przejęcia części udziałów w Twojej firmie, zazwyczaj do 50%. Znajdując takiego anioła zdobywa się nie tylko środki na rozwój biznesu, ale również wsparcie doradcze od osoby, która osiągnęła sukces. Zasady wsparcia są podobne do tych opisanych w punkcie o funduszach Venture Capital.

Crowdfunding

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Crowdfunding to finansowanie społecznościowe, popularne wśród osób które mają pomysł i zbierają pieniądze na realizację. Mając firmę i tworząc nowy produkt można ubiegać się o wsparcie poprzez portale, takie jak PolakPotrafi, wspieram.to czy zagraniczne Kickstarter. Najważniejsze, to ustalić realny kosztorys i dobrze opisać przedsięwzięcie. Dzięki crowdfundingowi, oprócz pieniędzy można zdobyć klientów i darmową reklamę. Dofinansowanie dla firm poprzez portale crowdfundingowe jest w Polsce coraz bardziej popularne.

Pożyczki dla firm

Nie sposób nie wspomnieć o pozabankowych pożyczkach. Jest to produkt finansowy skierowany do przedsiębiorców, którzy ze względu na historię kredytową, zadłużenie lub po prostu restrykcyjną politykę banków nie mogą dostać kredytu bankowego. Takie pożyczki dla firm oscylują w granicach od 1.000 do 100.000 zł. Jak przy każdym tego typu produkcie, trzeba brać pod uwagę koszty oraz wysokie kary w razie braku spłaty w terminie. Parabanki, które oferują pożyczki dla firm:

Bancovo – sprawdzą dla Ciebie w 15 minut oferty wszystkich banków i parabanków,

Aasa – do 10000 zł.

Dziękuję za uwagę.